

Maak je gereed en ga naar Nineve

Galaten 5: 24-25

Wie Christus Jezus toebehoort, heeft zijn eigen natuur met alle hartstocht en begeerte aan het kruis geslagen. 25 Wanneer de Geest ons leven leidt, laten we dan ook de richting volgen die de Geest ons wijst.

Jona 1

Eens richtte de HEER zich tot Jona, de zoon van Amittai: 2'Maak je gereed en ga naar Nineve, die grote stad, om haar aan te klagen, want het kwaad dat ze daar doen is ten hemel schreiend.' 3 En Jona maakte zich gereed, maar vluchtte naar Tarsis, weg van de HEER. Hij ging naar Jafo en vond er een schip met bestemming Tarsis. Hij betaalde de overtocht en ging aan boord om mee te varen naar Tarsis, weg van de HEER. 4 Maar de HEER wierp een hevige storm op de zee, en de zee werd zo wild dat het schip dreigde te breken. 5 De zeelieden werden bang, en ieder riep tot zijn eigen god om hulp. Ook gooiden ze, om het gevaar af te wenden, de lading in zee. Maar Jona was in het ruim van het schip afgedaald, was daar gaan liggen en in een diepe slaap gevallen. 6De schipper ging naar hem toe en zei tegen hem: 'Wat lig jij hier te slapen! Sta op, roep je God aan! Misschien dat hij zich om ons bekommert, zodat we niet vergaan.' 7Intussen overlegden de zeelieden: 'Laten we het lot werpen om te weten te komen wiens schuld het is dat deze ramp ons treft.' Ze wierpen het lot, en het lot viel op Jona. 8Toen zeiden ze tegen hem: 'Vertel ons: Hoe komt het dat deze ramp ons treft? Wat doe je hier aan boord? Waar kom je vandaan? Uit welk land kom je? Bij welk volk hoor je?' 9Jona antwoordde: 'Ik ben een Hebreër en ik vereer de HEER, de God van de hemel, de God die de zee en het land gemaakt heeft.' 10De mannen werden doodsbang, en toen ze van hem hoorden dat hij was weggevlucht van de HEER, zeiden ze tegen hem: 'Hoe heb je dat kunnen doen?' 11En ze vroegen hem: 'Wat moeten we met je doen, dat de zee ons met rust laat?' Want de zee werd hoe langer hoe onstuimiger. 12Hij antwoordde: 'Gooi me in zee, dan zal de zee jullie met rust laten. Want ik weet dat het mijn schuld is dat deze storm zo tegen jullie tekeergaat.' 13Maar de mannen roeiden uit alle macht om weer aan land te komen; dat lukte hun echter niet, want de zee ging steeds onstuimiger tegen hen tekeer. 14Toen riepen ze tot de HEER: 'Ach HEER, laat ons toch niet vergaan als wij het leven van deze man opofferen. Reken het ons niet aan als hier een onschuldige sterft. U bent de HEER, al wat u wilt dat doet u!' 15Toen tilden ze Jona op en gooiden hem in zee, en de woede van de zee bedaarde. 16De mannen werden vervuld van bang ontzag voor de HEER. Ze brachten hem een offer en deden hem geloften.

2 1De HEER liet Jona opslokken door een grote vis.

Het woord van de Heer kwam tot Jona...

We zijn eraan gewend, aan zulke teksten. We kregen de verhalen van de profeten mee als kind – de meesten van ons toch. Het woord van de Heer kwam tot Jona. Het klinkt bijna vanzelfsprekend voor mensen die veel bezig zijn met de bijbel of vaak naar de kerk gaan...

DAT de Heer met woorden tot mensen spreekt... is voor niet-gelovigen, maar ook voor veel gelovigen op vandaag toch helemaal niet vanzelfsprekend, dat iemand zo duidelijk de stem van de Heer hoort!

Het denken van deze tijd kenmerkt zich door een zeker bewustzijn van een hoger principe, een hogere dimensie, een geestelijk iets wat alles draagt, wat alles bezielt, waarnaar we kunnen terugkeren. Blijkbaar is er inderdaad iets voelbaar, merkbaar, denkbaar. – Zouden wij dat als christenen de Geest van God noemen?

Die moderne spiritualiteit voelt heerlijk aan: je kunt erin opademen, opleven, er energie uithalen, dat wat jou op het hart ligt ernaartoe blazen.

Het is ook dankbaar om erin te geloven, omdat het weinig meer van je vraagt dan bewust te leven en liefdevol met mensen en omgeving om te gaan.

De God van Jona is een geheel andere. Hij is directief. Sta op en ga. Naar Nineve. Jona lijkt werknemer van God. Hij staat als profeet ook in dienst van die God. Maar hij bedankt voor de nieuwe opdracht en stapt op.

Ook dat is iets wat we in onze tijd terugvinden. Mensen zijn bang voor een geloof dat iets van je vraagt. Je geld, je tijd, je positie, je verantwoording, je liefde, je ziel. Als wij wrokkig willen zijn, moet niemand zich daarmee bemoeien. Niemand moet ons zeggen: Ga en los het op. Als ik wrokkig wil zijn, is dat mijn goed recht. Als ik iets mispeuterd heb, moet niemand mij komen zeggen, dat ik het moet opbiechten. Het is mijn volste recht om dat volledig voor mij te houden. Het is typerend dat de zin “Keer om waar mogelijk” zelden wordt gevolgd... We horen de stem, maar we rijden moedwillig de andere kant op.

Zo gaat het ook vaak wanneer de stem uit het binnenste van ons hart roept. – tegen onze hartstocht en begeerte in, zo noemt Paulus het. Die innerlijke stem, de stem van Gods Geest, leggen we vaak het zwijgen op. We hebben moeite om te geloven dat God op vandaag nog tegen ons spreekt. Henoeh wandelde met God, maar dat is fabelachtig lang geleden, God sprak met Abraham en de

engel tot Maria, maar dat paste bij die tijd. De Samaritaanse ontmoette Jezus en Petrus zag een gezicht, maar dat behoort tot de periode waarin God krachtig sprak, zoals tegen Jona.

Wij, wij zijn verweesde gelovigen. Wij leven uit teksten herinneringen aan Godsontmoetingen.

En dat is jammer. Want we zijn geen wezen! Als een Tomtom spreekt Gods Geest, de Trooster, die de wezen niet aan hun lot overlaat.

Trouwens, de radarstilte aan de kant van God is in de bijbel ook gekend. In het hele boek Ester geen woord over God, Jezus, tijdens zijn proces, op dat cruciaal moment, hij zweeg.

Bij Jona zweeg God niet. Er was een aanleiding: het kwaad van de grote stad Nineve was opgestegen voor Gods aangezicht. Een grote stad op zich in de bijbel geeft al aanleiding tot moeilijkheden. In de stad is men het lijntje met de natuur kwijt – iets wat men de laatste tijd gelukkig probeert om te keren door parken en groen aan te leggen -. De stad wordt geassocieerd met carrière maken, handeldrijven, druk zijn, vluchten in het uitgaansleven, bovengrondse en ondergrondse criminaliteit. De bijbel wil ons niet zeggen dat het in steden niet goed is om te leven! De bijbel geeft met de grote stad een soort archetype aan van een plek waar mensen dicht opeen wonen, die leven los van God en vooral voor zichzelf, met alle gevolgen van dien. Als je los van God leeft, krijg je zinloosheid. Daar komt zinloos geweld uit voort, uit gebrek aan zin, uit geen zin zien. En wanneer je de zin niet ziet, wanneer je geen kader, geen houvast hebt, hoe ga je dan om met verlies, met niet krijgen wat je hartje begeert, met bot vangen, en jezelf tegenkomen? Het leidt tot frustratie, tot depressie, tot ten onder gaan of tekeergaan. Het leidt tot rotte plekken in de samenleving. En wat rot is, gaat stinken. Zodanig, dat de vieze geur zelfs opstijgt tot de neus van God. Het kwaad van de grote stad Nineve was opgestegen voor Gods aangezicht.

Paulus schrijft in zijn brief aan de christenen van Korinthe (2 Kor 2: 15): *wij zijn de wierook die Christus brandt voor God, zowel onder hen die worden gered als onder hen die verloren gaan. 16 Voor de laatsten is het een onaangename geur die tot de dood leidt, voor de eersten een heerlijke geur die leven schenkt.*

Wij mensen, wij verspreiden een geur, een geur van rotte stank of dood, of een heerlijke geur van leven! God ziet ons, wordt er altijd gezegd. Maar God ziet helemaal niet welk kleur ogen we hebben, in welk huis we wonen of wat we

eten. God ruikt ons, geeft misschien een beter beeld... God ruikt onze gedachten en onze daden, Gods ruikt ons vertrouwen en ons geloof, hij ruikt wegen die naar dood leiden en wegen die naar het leven leiden.

En de geur van het kwaad, daar reageert hij tegen! Dat merken we aan die stem die roept: sta op en ga, naar Nineve, naar jouw Nineve, naar de plek waar jij iets moet gaan doen, waar je iets moet rechtzetten of iets moet veranderen, iets moet roepen of iets moet beslissen.

Nineve is genoemd naar de godin Ishtar. Het verhaal gaat dat iemand in Oost-Vlaanderen lectordienst had en zich bij deze lezing versprak en Ninove las. Dat was een beetje te herkenbaar voor de toehoorders om serieus te blijven. Maar het was nog zo gek niet, want de naam Nineve is een verbastering van Ninowa, één van de namen van Ishtar dus. Nineve is naar een afgod genoemd. De plek waar jij iets moet doen, datgene dat in God in jouw binnenste aanspreekt, heeft vaak te maken met een afgod. Iets wat je niet wilt loslaten. Daarom schuif je je roeping onder het tapijt.

Het probleem met het onder het tapijt schuiven, is, dat er zich op een bepaald moment een bult vormt, waarover je dreigt te vallen. Zaken die je niet aanpakt, komen op je bordje terug. En hoe langer je wacht, des te meer stapelt er zich op en dan kan een serieuze storm over je heenkomen, niet alleen over jou; misschien sleep je ook anderen mee. Dingen niet uitpraten, leidt tot relatieproblemen, maar ook tot frustratie en ergernis. Het kan jou vanbinnen verzuren en diegene die daar slachtoffer van zijn, zijn de mensen rondom je, die je het liefste hebt. Misschien je kinderen. Het is kenmerkend voor onze God, dat hij wil dat zaken op orde worden gezet.

In de moderne spiritualiteit benoemen we karma als je goede of slechte daden die naar je terugkeren. Ons geloof kent een God die ons aanspreekt en aanspreekt en aanspreekt om de zaken recht te zetten, en wanneer ze niet worden rechtgezet, dan kan het zelfs zijn dat de volgende generatie dat moet doen of de daarop volgende. Goede voorbeelden daarvan zijn de systematische ontbossing van de aarde en de gevolgen van de kolonisatie, die nu niet meer enkel in de Derde Wereld liggen, maar in onze multiculturele samenleving. De storm van racisme en antiracisme laait bij tijd en wijlen hoog op. De stormen die uit de klimaatcrisis voortkomen zijn al lang niet meer spreekwoordelijk.

Mensen weten wel dat er iets moet gedaan worden, maar ze weten heel vaak niet op welke manier daaraan vormgegeven. Dat geldt voor de

wereldproblemen. Dat geldt ook voor de kleinere intermenselijke contactstoringen. In plaats van erop af te gaan, zoeken mensen uitvluchten. Laat dat nu precies zijn wat Jona doet: uit – weg – vluchten. Wij mensen vluchten vaak in koppigheid, in vijandschap, in het negeren en kwetsen van de ander, in onszelf goedpraten.

Wat zegt Jezus, zeer vele keren: *Wie oren om te horen heeft, die hore...*

De tekst uit Galaten spreekt ons vandaag aan: *Wie Christus Jezus toebehoort, heeft zijn eigen natuur met alle hartstocht en begeerte aan het kruis geslagen. 25 Wanneer de Geest ons leven leidt, laten we dan ook de richting volgen die de Geest ons wijst.*

Openbaringen voegt eraan toe: Wie oren heeft om te horen, die horen, die zal eten van de levensboom. Wie luistert naar de stem die roept, die zal een pad van leven bewandelen. Die zal uitkomen bij Jezus, hij die het kruishout in een levensboom heeft veranderd.

Maar wat als je het niet ziet zitten? Als je de kracht mist, de moed mist?

En je weet dat vluchten geen zin heeft...

Wanneer Jona in het schip zit om richting Spanje te varen, werpt God een storm op zee. God, de Almachtige. De scheepslui weten niet wat hen overkomt en gooien eerst van alles overboord dat behekst zou kunnen zijn, maar als dat aan de storm niets verandert, werpen ze het lot om te kijken welke mens hier schuldig aan is, want het is geen gewoon stormpje, nee, de zeemannen en de kapitein zijn bang! Het lot valt op Jona en hij mag het uitleggen. En hij zegt: ik ben een Hebreër, ik vereer de HEER, de God van de hemel, de God die de zee en het land gemaakt heeft. Ja, onze Heer, die hemel en aarde gemaakt heeft, de zee en het droge. Die overal is en alle elementen beheerst, die ingrijpt waar hij wil... Die God die de storm doet liggen, wanneer de mens geantwoord heeft op de vragen die er liggen. Daarbij moet je terug naar de kernvragen: wie ben ik? En waar ligt mijn kracht? Waar zitten mijn eigen krachtbronnen en waar vind ik mijn grote Krachtbron? Die laatste die is duidelijk overal, waarheen je ook vlucht, hoe diep je ook slaapt.

Hij onderbreekt je vlucht en geeft je de kans, soms op wonderlijke wijze, om terug te keren, om te keren, en opnieuw te beginnen, maar niet zonder dat er iets veranderd is. De Geest die ons vanbinnen aanspreekt, de Geest die ons een andere richting uit wil, diezelfde Geest geeft ons ook de kracht om op te staan en om te keren. Jona bidt in de vis een lied, een nieuw lied voor God. Pas dan

wordt hij terug aan land gespuwd en dan spreekt God opnieuw: Sta op en ga naar Nineve. En Jona stond op en ging. Naar Nineve.